

POZIVAJU NA

Ex-tribina

S MEĐUNARODNIM UČEŠĆEM

TUZLA 2012

**„NOVI PROPISI I STANDARDI
ZA EKSPLOZIVNE ATMOSFERE
U RUDARSTVU I INDUSTRIJI“**

Vrijeme održavanja:
6. juni 2012.

Mjesto održavanja:
Bosanski kulturni centar Tuzla

Adrese suorganizatora:
Udruženje Atex - Ismeta Mujezinovića 1,
KUCZ - Bosne srebrene 56,
RGGF, Univerzitetska 2, 75000 Tuzla

Tel: ++387 61 148 532, fax: 387 35 320 570
Website: www.atex.ba, www.kucztk.com.ba i www.rggf.untz.ba
e-mail: atex@atex.ba

PROGRAM

- 10,00** Otvaranje tribine
- 10,15** **Eksplozivne atmosfere u rudnicima**
- 12,00** **Regulativa i infrastruktura ex-zaštite**
- 13,30** **Pauza za ručak**
- 14,15** **Ex-zaštita u nadzemnoj industriji**
- 16,00** **O procjeni rizika, eksplozivnim prašinama i neelektričnim inicijatorima**
- 17,30** **Zaključci, zatvaranje tribine i promocija ex-priručnika prof dr Nenada Marinovića**

CILJ I SVRHA

Ex-tribina Tuzla 2012 je stručni skup, koji se, po peti put u sličnoj formi, organizira u Tuzlanskom kantonu, za poslodavce, projektante, državne službenike i inspeksijske organe, organizatore i rukovodioce procesa proizvodnje, održavanja, remonta i montaže, a prije svega za inženjere sigurnosti, elektrotehničke, mašinstva, tehnologije, rudarstva i druge, koji se bave eksplozivnim atmosferama i ex-opremom.

Organizatori se ovim skupom pridružuju tradiciji sličnih skupova u susjedstvu, Hrvatskoj i Srbiji. Očekujemo da i naša tribina okupi inženjere tehničkih struka i eminentne stručnjake iz oblasti protiveksplozivne zaštite, zaštite od požara, sigurnosti i zdravlja na radu i zaštite životne sredine, a da se posebno naglase problemi, iskustva i mjere sigurnosti u rudarstvu.

Tribinu organiziramo sa željom da okupimo one, koji se ovom delikatnom oblašću bave kao zakonodavci, proizvođači, inspektori, uvoznici ili korisnici, kako bi prezentirali primjere i probleme, prisutne u donošenju, preuzimanju i primjeni tehničkih propisa i standarda, kao i drugih dokumenata.

Opasnosti od eksplozije prate mnoge privredne sektore (hemijska industrija, nasipanje terena i građevinarstvo, energetska postrojenja, obrada otpadnih materijala, snabdijevanje gasom, obrada drveta, bojenje i korištenje razređivača, poljoprivreda, obrada metala i zavarivanje, prehrambena industrija, rafinerijska postrojenja, farmaceutska industrija, otpad i recikliranje), pa je nužno sagledati stanje i probleme u protiveksplozivnoj zaštiti u BiH. Želimo naglasiti neophodnost bržeg i usklađenog donošenja regulative, zasnovane na EU-direktivama, te prevođenja i primjene BAS standarda.

S obzirom na kašnjenje propisa i veliki broj novih BAS standarda, na Tribini će se omogućiti sudjelovanje Instituta za standardizaciju BiH i njegovih tijela, koja su preuzela i počela primjenjivati Novi pristup EU u Ex-oblasti, kao i drugih institucija BiH, entiteta, distrikta Brčko, kantona i drugih zainteresiranih strana.

Uvodničari po temama i autori referata će učesnike uputiti u stručnu i zakonodavnu implementaciju direktiva i standarda za potencijalno eksplozivne atmosfere kod proizvođača, instalatera, održavalaca i remontera, te kod organa vlasti i u firmama, koje se bave projektovanjem, ispitivanjem i potvrđivanjem zadovoljavanja sigurnosnih mjera.

Uz značaj nove regulative i primjene standarda, inženjerima će se ukazati na kompleksnu teoriju i praksu Ex-zaštite, s naglaskom na povezanost svjetskih, evropskih i nacionalnih standarda i znanja. Prezentiraće se direktive EU za rudnike i nadzemnu industriju, kao i drugi propisi i pravilnici, koji su u postupku donošenja. Posebno će se analizirati implementacija direktiva Atex u zakonodavstvo BiH u

oblastima gradnje, održavanja, remonta i nadzora objekata i postrojenja sa eksplozivno opasnim prostorima.
Učesnici Tribine će, na zahtjev, dobiti certifikat o sudjelovanju.

SUDJELOVANJE

Mogu sudjelovati svi zainteresirani uz podmirenje kotizacije, ili po pozivu organizatora. Zavisno od broja i strukture firme (institucija) i stručnjaka, koji se prijave, organizator će definirati konačan program.

Pozivamo sve zainteresirane da do 25.5.2012. godine prijave učešće na tribini. Prijave poslati u elektronskoj formi na e-mail: atex@atex.ba, kao i stručni rad, ako je ranije najavljen. Izbor članaka za tribinu vrši Organizacioni odbor. Prvoimenovani autor, čiji rad uđe u uži izbor biće oslobođen plaćanja kotizacije, uz obavezu da svoj rad u cjelosti dostavi do 25. maja. Članovi Udruženja Atex i BAS/TC - 6 i -27 ne plaćaju kotizaciju, a za individualne učesnike i studente završnih godina studija kotizacija iznosi 30 KM.

Za najbliži hotelski smještaj pogledati www.rudartuzla.com.ba.

Za komercijalno-tehnički dio sudjelovanja (proizvođači, uvoznici, serviseri, agenti) utvrđeni su jedinstveni uslovi.

Na Tribinu su pozvani:

- predstavnici ministarstava VTEO, industrije, energije, rudarstva, sigurnosti, rada i predstavnici drugih nadležnih organa BiH, entiteta, Distrikta Brčko i kantona,
- predstavnici tehničkih inspekcija, inspekcija rada, PPZ, CZ itd,
- državne i entitetske institucije, nadležne za uspostavljanje infrastrukture kvaliteta i sigurnosti,
- proizvođači, korisnici, remonteri, instalateri, laboratorije, fakulteti, institucije, udruženja, itd.

Organizacioni odbor

dr Abduselam Adilović, dr Edin Delić i dr Jelena Marković, RGGF Tuzla, dr Kazafer Bečić, Elektromont Banovići, dr Julije Cinkler, Institut za preventivu Novi Sad, dr Rešad Husagić, dr Mevludin Delalić i dr Salih Delić, Rudnici Kreka, dr Nuraga Duranović i Goran Gutić, Rud. inspekcija FBiH, Nedim Džambić, INPROZ Tuzla, dr Ibrahim Hadžić, OŠCZ Tuzla, Enes Halilagić, Rudar doo Tuzla, dr Nevad Ikanović, RMU Banovići, Bajazit Jašarević, Skupština TK, Mladen Jović, Kosmos Banja Luka, Rafo Jozić, BAS/TC - 6, dr Željko Knežiček, Ministar energije, rudarstva i industrije TK, Nedim Kurbašić, MUP TK, Mr Miroslav Matasović, Visoka škola za sigurnost Zagreb, dr Snežana Mičević, Udruženje Atex Tuzla, mr Munib Mujkić, Uprava za inspekcije TK, dr Fadil Nadarević, TE Tuzla, mr Eldar Pirić, Rudarski institut Tuzla, Vensan Pušonjić, INZIO Tuzla, Borislav Radojčić, Geoprojekt Tuzla, Zlatko Salkić, Ex-komisija BiH, mr Sakib Slijepčević, MERI FBiH, mr Zdenko Tadić, KUCZ TK.

PREGLED NAJAVLJENIH AUTORA I ČLANAKA

- Predstavnici FMERI i Rudarske inspekcije FBiH: **O novim tehničkim propisima za rudnike sa podzemnom eksploatacijom,**
- Rudarski inspektori Čobo A. i Kurbašić R: **O uzrocima i posljedicama eksplozije metana u jami Haljinići RMU Kakanj (i/ili o pojavama metana u tunelogradnji)**
- Gavrančić I, Ex-agencija Zagreb: **Suvremena i cjelovita protueksplozijska zaštita u Republici Hrvatskoj**
- Radojčić B, Jozić R, Geoprojekt Tuzla: **O zaključcima projekta „Velike nesreće u rudnicima FBiH – procjena resursa i mogućnosti odgovora centralnih stanica za spašavanje“**
- Plasto M, RMU Kakanj, Karadžin Z, RGGF Tuzla: **Model upravljanja rizikom i hazardom u rudarskom ambijentu,**
- Mačković M, Ex-agencija Zagreb: **Važnost poznavanja fizikalnih parametara zapaljivih prašina,**

- Demirović S, Ikanović N, RMU Banovići: **Neki aspekti rada u rudnicima uglja FBiH ugroženih metanom,**

- Konaković F, Banovići: **Remont i popravak opreme za eksplozivno opasne prostore,**

- Velić F, RMU Kakanj: **Značaj primjene sistema sa instalacijama izvedenim fiber optičkim i koaksijalnim kablovima u metanskim jamama,**

- Rumbak S, Ex-agencija Zagreb: **Neelektrična oprema u eksplozivnoj atmosferi**

- Voje B, Projex Trbovlje: **O slovenačkom iskustvu preuzimanja i primjene direktive ATEX-137**

- Kamberović M, Institut za preventivu Novi Sad: **O nesrećama u rudnicima Srbije i mogućnostima primjene direktiva ATEX u rudarstvu**

- Kapor V, TAK Hazardous Areas Beograd: **O ex-zaštiti u uslovima zapaljivih prašina i/ili eksploziva**

- Mičević S, ATEX Tuzla i Marković J, RGGF Tuzla: **Opremljenost laboratorija za ispitivanje karakteristika zapaljivih i eksplozivnih plinova i prašina**

- Erić S, ATEX Tuzla: **Ex-lab u BiH, između potreba i mogućnosti**

- Cinkler J, Institut za preventivu Novi Sad: **O Ex-tribini Instituta za preventivu Novi Sad, referatima i zaključcima**

Tufegdžić M, Đurđević A, Institut za nuklearne nauke "VINČA": **Zahtevi za usaglašenost električnih rotacionih mašina napajanih preko frekventnih konvertora sa direktivom 94/9/EC -ATEX**

- Nikodinović D, Deltair Beograd: **O ventilatorima za ex-atmosferu**

- Džambić N i N, INPROZ Tuzla: **Projektovanje benzinskih stanica**

- Lišić M, Bimal Brčko: **Sprečavanje nastanka eksplozije prašine tokom gašenja požara u ćelijama silosa**

- Delić E, Šišić R, RGGF Tuzla: **Upravljanje rizikom**

- Tadić Z, KUCZ: **O primjeni Zakona o zaštiti i spašavanju u rudnicima FBiH**

- Pelemiš D, KUCZ: **Zakon o zaštiti na radu - Zakon o sigurnosti i zdravlju na radu**

- Matasović M, Visoka škola za sigurnost Zagreb: **O uvođenju i primjeni sistema kvaliteta u skladu sa EN 13980**

- Delalić M, Rudnici Kreka: **Mjesto ugljene prašine u klasifikaciji eksplozivnih prašina prema međunarodnim standardima i kriterijima**

- Jozić R, BAS/TC-6: **Propisi, standardi i infrastruktura ex-zaštite u BiH, dosad i ubuduće**

- Kurbašić N, Osmanović N, Gavrić G, Inspekcija PPZ TK: **Izvod iz analize regulative i stanja zaštite od požara i organizovanja inspekcijaskog nadzora**

- Vrhovac M, Ibrahimagić A, Muratagić I. i dr, ANNT i instituti za mjeriteljstvo i akreditaciju: **Diskusija o ulozi državnih agencija u implementaciji direktiva ATEX**

Nazivi članaka i spisak autora su radni i privremeni. Služe kao podsjetnik učesnicima za pripremu pitanja, diskusija i prijedloga zaključaka, a biće prezentirani u četiri tematske sekcije Tribine. Neki od naslova (i autora) su navedeni kao prijedlog Organizacionog odbora; konačan spisak će se objaviti nakon prikupljanja svih prijava i sažetaka. Autorski radovi se primaju do 1.6.2012, a kratke informacije o aktivnostima ministarstava i agencija do početka Tribine.

OBJAVLJIVANJE PRIHVAĆENIH RADOVA

Dostavljeni radovi će biti objavljeni na web-stranici Udruženja, a zavisno od obima i kvaliteta, na CD-u i/ili zborniku Tribine.

Učesnicima će se omogućiti korištenje/preuzimanje važećih propisa, direktiva i prevedenih standarda, a nabavka izvornih standarda na eng/franc/njem. jeziku mora se regulisati sa Institutom za standardizaciju BiH (www.bas.gov.ba), prema važećem cjenovniku.

Sponzorstvo, izložbeni i reklamni prostor

Organizatori prihvataju suorganizaciju i sponzorstvo zainteresiranih subjekata, što će na prikladan način objaviti u medijima i u narednim materijalima Tribine.

U holu BKC omogućeno je korištenje manjeg izložbenog prostora za proizvođače opreme, vezane za temu tribine. Cijena za 2 m² prostora iznosi 250 Eura. Može se obezbijediti kraći termin za prezentaciju firme, izloženih eksponata i proizvodnog programa. Cijena za 15 minuta prezentacije je 200 Eura.

Uslove za izlaganje opreme na Tuzlanskom sajmu „Energija, industrija i rudarstvo“, koji se održava u isto vrijeme, vidjeti na www.tuzlanskisajam.ba, a detalje prostora za prezentaciju na Ex-tribini, u prostoru BKC, na www.bkctuzla.ba.

Molimo zainteresirane za izložbeni prostor i prezentaciju da nam do 25. maja dostave zahtjeve o terminu prezentacije i o veličini izložbenog prostora. Cijene za reklamiranje su:

samo u elektronskoj formi (na CD i 6 mjeseci na web-stranici):	250 KM
zadnja strana korica (u boji) – spoljna	250 „
unutrašnje strane korica (u boji)	200 „
cijela strana unutar zbornika (crno-bijela)	150 „
polja strane unutar zbornika (crno-bijela)	100 „

KOTIZACIJA I PRIJAVA

Kotizacija po učesniku, za pravne subjekte:

100 KM za 1 učesnika,

80 KM za 2 - 4 učesnika,

60 KM za 5 i više učesnika

Za studente završnih godina i individualne učesnike 30 KM.

Kotizacija obuhvata pravo na materijale Tribine, certifikat o sudjelovanju i posluženja u pauzama.

U prijavi sudjelovanja navesti:

Naziv i adresa firme: _____
Tel/fax: _____ e-mail: _____

Kontakt osoba: _____ (tel: _____)

Ime i prezime, god. rođenja, titula-specijalnost, dužnost (podaci za certifikat):

1. _____
2. _____
3. _____

Prijavljujemo (zaokružiti i popuniti):

1. učešće
2. sponzorstvo/prezentaciju opreme
3. stručnu prezentaciju/izložbeni pano/ _____
4. referat/diskusiju na temu: _____

(po potrebi priložiti detaljnija obrazloženja).

Prijave se primaju do 25.05.2012.

Uplate vršiti na:

Transakcioni račun: **1321002009662207 kod NLB banke**
Primalac: **Udruženje ATEX Tuzla, za Ex-tribinu**

Za uplate iz inozemstva upute tražiti e-mailom ili vidjeti na www.atex.ba

KRATAK OPIS I ZAKLJUČCI O EX-ZAŠTITI U BiH

U zemljama zapadnog Balkana intenzivni su procesi preuzimanja direktiva EU. BiH kasni, usvojila je dosad 7 direktiva Novog pristupa, a uz entitetske zakone o rudarstvu, zaštiti i spašavanju i dr, u toku je preuzimanje direktiva ATEX-95 i -137. Zbog kašnjenja propisa i složenog odnosa raznih nivoa vlasti, te korištenja međunarodnih, još uvijek važećih JUS i novousvojenih BAS standarda, u privredi ima mnogo nedoumica i zahtjeva za brže donošenje i

primjenu propisa, usklađenih sa okruženjem. Na Okruglom stolu na Ljetnom univerzitetu Tuzla, juna 2008, donešeni su

ZAKLJUČCI O NUŽNOSTI REGULIRANJA SIGURNOSTI U PROSTORIMA UGROŽENIM EKSPLOZIVNIM ATMOSFERAMA

1. BiH, sa naslijeđenom privrednom strukturom, novim ustavnim uređenjem, zakonima i uspostavljenim institucijama, ima mogućnost i potrebu da bolje i što brže, prije nego što se dogode nove katastrofalne nesreće, uredi oblast zaštite i sigurnosti u prostorima ugroženim eksplozivnim atmosferama. Reguliranje treba zasnovati na već donesenim zakonima BiH, evropskim direktivama i standardima.

U okviru aktivnosti Komiteta za tehničke propise BiH potrebno je formirati ekspertnu radnu grupu za transpoziciju direktive ATEX-95 (94/9 EC), uz koju neizostavno treba preuzeti i direktivu ATEX-137 (1999/92/EC).

Prema Planu Vijeća ministara BiH, naredbom MVTEO i kroz Program implementacije (kojeg bi usvojilo Ministarstvo sigurnosti BiH), uz jasne rokove, obaveze i nadležnosti na nižim nivoima, treba započeti implementiranje odredaba ATEXa, kao i ostalih komplementarnih direktiva (novog i starog pristupa), uključujući ih u propise entiteta, distrikta i kantona. Dužim prelaznim periodom (4-5 godina) i propisivanjem odgovarajućih mjera na svim nivoima, s naglaskom na prioritete (procjena i klasifikacija izvora opasnosti, eksplozivna prašina i neelektrična eksplozivno opasna oprema, prevencija i evidencija nesreća i obavještanje o akcidentima,...) treba obuhvatiti sve oblasti i uvažiti zahtjeve, koji se već dugo upućuju vlastima iz rizičnih djelatnosti privrede i pojedinih inspekcija.

2. Neophodno je osposobiti i, prema zahtjevima ATEXa, dodijeliti nadležnosti, za certifikacijsko tijelo BiH i za odgovarajuće organe entiteta, DB i kantona, radi efikasnog inspekcijaskog nadzora, certifikacije opreme, firmi i osoblja, kao i za superviziju (tehnički nadzor) sistema zaštite i edukacije, pri čemu ispitne laboratorije treba razvijati sa univerzitetima i korištenjem kapaciteta u regiji.

3. Moraju se propisati i realizirati nadležnosti ministarstava BiH (za vanjsku trgovinu i ekonomske odnose i za sigurnost), kao i ministarstava rada, MUP, MERI, prostornog uređenja i gradjenja (za izdavanje dozvola, odobravanje projekata i djelatnosti firmama), obrazovanja i inspekcija, radi uspostavljanja cjelovitog sistema planiranja, projektovanja, gradnje, montaže, proizvodnje, uvoza, certifikacije, puštanja u rad, održavanja, popravaka, pregleda i nadzora.

Edukaciju, uz jasne uslove i kriterije, trebao bi nastaviti Institut za standardizaciju BiH, usaglašavajući osnovni program i priručnik, s navođenjem i ažuriranjem propisa i obaveznih standarda, prevodenje standarda, edukaciju edukatora i nadležnih subjekata i odobravanje programa na nižim nivoima.

4. Stručnu raspravu i reguliranje, posebno za rudnike i za kategorizaciju opasnih prostora, formiranjem Komiteta za standardizaciju u rudarstvu i drugih tijela, uklj. profesionalne udruge, treba intenzivirati i bazirati na evropskim direktivama zaštite zdravlja i sigurnosti. Slične modele treba razvijati za sve sektore (nafta, gas, drvna, prehrambena i hemijska industrija), u čemu je bitna uloga Instituta za standardizaciju BiH, ministarstava energetike, rudarstva i industrije i inspekcijaskih organa.

Privredi, institucijama i NVO za ex-zaštitu treba podrška (iz komora, budžeta, fondova EU, saradnjom u regiji), a slično (i dijelom zajedno sa) ekološkim udrugama, treba promovirati prava zaposlenika i građana u ovoj oblasti, insistirati na obavezama i nadzoru poslodavaca i stimulisati brži rad na standardizaciji i propisima, uz jasne obaveze vlasti. Kod uvođenja i certifikacije sistema kvaliteta i zaštite okoline, paralelno se mora unapređivati zaštita zaposlenika, primjenom standarda iz grupa 9000, 14000 i 18000 i odgovarajućih evropskih direktiva. Za firme sa izraženim rizicima ovi postupci moraju postati obavezni.

Do dana održavanja ove Ex-tribine realiziran je mali dio zaključaka, a o iskustvima u regiji i daljim zadacima u BiH učesnici će izložiti svoje prezentacije i predložiti dalje aktivnosti.

Pozivamo Vas da u radu Ex-tribine Tuzla 2012 aktivno sudjelujete.